

LAG- OCH EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 5/
1978-79 med anledning av ltm Lasse Wiklöfs m.fl.
hemställningsmotion till landskapsstyrelsen
angående undersökning av Lumparnområdets för-
oreningssituation. (Mot.nr 9/1978-79).

Landstinget har över ovannämnda motion inbegärt lag- och ekonomiutskottets utlåtande. Med anledning härav får utskottet, som i ärendet hört lektor Leif Rosenlöf, fiskeriintendent Carl Storå, fiskeriinstruktör Börje Moliis och fil.mag. Rolf Nordström, värdsamt anföra följande.

Utskottet har konstaterat, att den av motionärerna påpekade minskningen av den åländska gäddstammen är riktig såtillvida, att gäddan idag inte alls i samma utsträckning som tidigare kan fångas på de traditionella fångstplatserna. Helt klarlagt är det dock inte om detta beror på en minskning av populationen eller möjligen på nya vanor hos fisken, beroende på t.ex. ändrade miljöbetingelser. Men eftersom motionärernas förklaring, d.v.s. den att fiskstammen av någon orsak kraftigt minskat, är den, som ligger närmast till hands, anser utskottet den nu aktualiserade frågan vara värd all uppmärksamhet.

Utskottet har däremot inte funnit belägg för motionärernas påstående att utvecklingsdugligheten hos gäddrom tagen i Lumparn-området och dess viksystem bevisligen skulle vara sämre än för gäddrom tagen på andra håll i landskapet. Detta särskilt som gäddrom från Lumparn-området inte i landskapets regi kläckts separat från annan rom och rom från Lumparn dessutom använts i ringa omfattning.

Omnämnas bör även att all gäddrom, som kläcks vid landskapets fiskodlingsanstalt, har kläckts i Toböle träsk och inte i vattnet, där de romlämnande fiskarna fångats. Den tidvis konstaterade dåliga kläckningsprocenten i Toböle träsk kan således likaväl bero på egenskaper hos vattnet i träsket som på egenskaper hos vattnet vid fångstplatserna.

Utskottet har vidare erfarit att en undersökning av efterlyst slag skulle vara symmerligen kostsam särskilt som den borde pågå under en lång följd av år för att ge tillförlitliga resultat. Dessutom borde undersökningen troligen omfatta även utanför Lumparn-området liggande provpunkter för att undersökarna skall ha möjlighet att avgöra om eventuella förändringar i Lumparn-området är specifika för just detta område, eller om de är en del av en hela Åland omfattande förändring av den marina miljön. Med hänsyn härtill anser utskottet att landskapet inte i dagens läge har ekonomiska resurser för genomförande av den efterfrågade omfattande undersökningen.

Tillfredsställande nog har utskottet dock kunnat konstatera att landskapsstyrelsen redan uppmärksammat frågan om den påstådda minskningen av gädda i de åländska vattnen och att mått och steg för utredande av vad som egentligen hänt redan vidtagits. Också en del snabbverkande åtgärder för förbättrande av fiskstammarna har planerats och delvis vidtagits. Sålunda har under det senaste året insamlats gäddrom från olika håll på Åland. Denna rom kommer enligt planerna att underkastas omfattande undersökningar beträffande bl.a. giftinnehåll och livsduglighet samt kläckningsprocentens beroende av vattnets temperatur och salthalt. Även åldersstrukturen hos de romlämnande fiskarna kommer att kartläggas vid denna undersökning, som är planerad att fortgå en längre tid, genom att nya romprover år efter år tas på samma platser som tidigare, från ytterskärgården till inner-skärgården. Också Lumparn-området är tänkt att ingå i denna undersökning.

Av andra undersökningar, som pågår, kan fiskmärkningen nämnas samt dessutom de sedan 1972 pågående provtagningarna vid fyra stycken s.k. Ål-punkter. Dessa är belägna vid Lemlands Järsö och vid Dånö i Geta samt i Lumparn och i Vårdö.

Provtagningarna vid Ål-punkterna tillgår så, att man i juli månad varje år gör 20 stycken bottenhugg vid varje provtagningsplats. Dessutom tas vattenprover, som analyseras tillsammans med bottenproven.

Förvånande nog har resultaten från de utförda provtagningarna vid Ål-punkterna hittills inte sammanställts. Helt otänkbart är det därför inte att redan en analys av de föreliggande proven skulle kunna ge svar på frågan om några väsentliga miljöförändringar inträffat i Lumparn-området sedan 1972. Utskottet anser därför att en första åtgärd i den av motionärerna aktualiserade frågan bör vara föranstaltande av en analys och utvärdering av de redan föreliggande resultaten från botten- och vattenprovtagningarna. Om man inte därigenom kan bilda sig en klar uppfattning om föroreningssituationen och om eventuellt pågående miljöförändringar bör i första hand antalet Ål-punkter utökas i Lumparn-området till förslagsvis 2 stycken samtidigt som antalet provtagningar per år ökas i nödvändig utsträckning. Först om man genom dessa undersökningar kan påvisa att något håller på att hända i den marina miljön borde en större undersökning övervägas.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet värdsamt föreslå

att Landstinget med förkastande av hemställningsmotionen bringar betänkandets motivering till landskapsstyrelsens kännedom.

Mariehamn den 17 januari 1979.

På lag- och ekonomiskutskottets vägnar:

Rolf Carlson
ordförande

Folks Hus
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Carlson, viceordföranden Göte Sundberg, ledamöterna Lundberg och Björklund samt ersättaren Söderström.